

БУДДИСКАЯ ПРАВДА

ПАРА-НИРВАНА?

Buddhista Lefolyóirat, 2005.

Megjelenik Kalpánként többször is.

A Para-Nirvána V. számának első példányát Péter Mágusnak ajánljuk.

Palingenesis! (Újjászületés!)

Nem holmi zsrnaliszta fogásról, hanem századok - sőt kalpák - gördülő kerekébe szívósan kapaszkodó legendáról, a mahá-Paranirvánáról van szó. Az idők méhéből újra ránkmosolygó, egyre izmosodó csecsemő immáron ötödik számá-ba lépett, s kíváncsian várjuk, hogy a szűkre szabott parcellákon (lásd. oldalszám!) hogyan forgatja meg ámuló szemünkkel együtt nyelvünket is, miközben a sorok spektrumszerű zamatát ízlelgetjük.

Mint mindennek, így a Paranirvánának is megvan a maga sztratoszférája, és remélem, hogy e szférikus közösség orra elég magasan lesz hordva ahhoz, hogy a főnixként újjászülető lapunkat a Buddhista Főiskola vér szerinti gyermekei újra kihámozzák a világtojás káoszából, azaz mindazon esszenciákat, szubsztanciákat és elmésségeket, amik hangyaszorgalommal helyben összegyűjthetőek, újsággá pofozzák össze, a kellő elszántság intenzív érzése által kísérve.

Mielőtt a közönség elé lép az opus, éppúgy piperézi magát, mint akár egy bálba készülő nagyvilági asszony. Így az előszó is a szerkesztők egyfajta mosdatása, nemcsak a lassú munka miatt, hanem azért is, mert ebben nekem nagy gyakorlatom van. Viszont a friss illatért megéri, no meg talán azért is, hogy a következő Paranirvánára ne kelljen újabb négy évet várni.

KaCsa

Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretnénk köszönetet mondani lapunk, szerzőinek, mert hozzájárultak írásaik ezen kiadványban való közzétételéhez.

Köszönjük

Variációk egy témára (költészetnapra)

Idén egy napra esett a tavaszi napéjegyenlőséget követő első holdtölte utáni vasárnap, a húsvét és a költészet napja, azaz, szintén ekkor ünnepelné József Attila 99. születésnapját. Jelen esetben kevésbé lehetne aktuálisabb időpontban a költészet ünnepe, mint a feltámadáskor. A természetben is ekkor ünnepel az év legszebb időszaka és minden élő(haló)lény együtt köszönti a tavaszt. Ilyenkor pezseg a levegő, csiklandanak a hormonok, virulnak a fák, a bokrok, a lányok, csak győzzük őket locsolni. A költészet azonban nem csak a versekről szól, hanem egyben teremtés is, a feltámadás záloga. A vers is teremtés, mágikus rítus, az öröklét szimbóluma. A versnek ritmusa, dallama, rezgése van. A vers felszabadít. Az alkotás válasz a múlandóság kegyetlen tényére, hogy így próbáljon meg minél tovább fennmaradni a jelen örökkévalósága, az eljövendő számára.

Mi is minden évben megemlékezünk erről az ünnepről. Április 7-én a főiskolán költészetnap felolvasást és költőversenyt tartottunk. Az alább megadott szavak alapján költhetett verset mindenki legjobb tudása és tehetsége szerint. Álljon itt most ízelítőül néhány alkotás a tavalyi és az idei pályamunkákból:

2003. évi termés

A felhasználandó szavak: pedáns, dohány, rabszolga, zabál, padlás, hitvány, lepedő, vehemens, falka, argumentum.

Ítéletidő

Törpe ül görcsei padlásán
Emlékei készek
Harang kong, lepedő libben
És homályba oldódnak a hangok
Csönd zihál valahol
Az ablakon átdereng a hitvány ítélet
Hiába, falkába verődött Isten
Rabszolgaserege
És üdvöt hirdet, reményt a halálra
Merev tekintet ül meg a ködben
Vehemens vágját feledve
Kövíl könnyé és hull alá
siratva dohányszagát, zabált s üritett
Kéjét a vérnek
Ő meg a rend mélyén pedánsan vár
vigyorogva
Hogy végső argumentumát zengje
egyszer s mindenkorra valahol.

Szerelem

Az erkölcs pedáns rabszolgái
előre lefoglalták tested asztalát.
9-re
Frakkban ülnek otthon, és nézik az órát.
6 óra van.
Egy szál, padlásról lopott hitvány lepedőben berontok az
étterembe.
Vehemens az asztalhoz, ahhoz a bizonyoshoz rontok, és
ügyetlenül leroskadok egy elegáns székre,
és egy falkányi farkas éhségével megzabálom a reserved
táblát..
Aztán idegesen, dolgom végezetlenül rágyújtok, pedig nem is
dohányzom.

Dohányszagú lepedőn,
Hever az én szeretőm.
Hitvány rabszolga!
Pedáns, ámde vehemens,
Az argumentumát!
Ócska padlás, halomban zab,
Álfal-kambodzsai éjszakák.
|
Hitvány vagyok de pedáns,
Rabszolga lélekkel szolgálom
Zabáló, vehemens párom...
Falkavezérnek képzelet magát
S a lepedő ördögének.
Ezért egyetlen menedékem
A dohányszagú padlás
|
Pedáns padlás rabszolgái,
Dohányszagú hitvány ebek!
Kik vagytok nyűveknek falkája ti?
Szátok szélén hetes retek.
Zabáltok csak nem is esztek,
Vehemens esetlen fejetek
Lepedőbe csavarván
szagotok kipárolgó
Argumentum-búze
utolért
s megérintett.
|
A rabszolga pedánsan
elvégzi a munkát,
Haza megy, bezabál,
és a padláson, titokban
egy lepedő alatt

dohányleveleket
élvez.
Hitványságából
vehemens farkasemberré
válik
A falka ura lett.
|
Vehemens kurva falkák,
átizzadt lepedőkön,
Kiterült rabszolgák
Részeg konyhákban
hajnali zabálások
Pedáns fürdőszoba
dohányfüst
Padlásfeljárón
tompán villanó lámpafény

Szombat

Emlékszem, szombat volt
Dohányfüstös kocsmában
Reggel pillantottam meg őt
Sötét bőrén ott csillogott
A zsíros csülöknek maradványa
Zabált...
Éreztem ebben a pillanatban bizsergés
Alkoholtól felajzott zsigereimet a padláson
csillapítottam hitvány lepedőn
A kedves ismeretlen vehemenszen tiltakozott,
hogy szexrabszolgámmá tegyem.
Erre én:
Zabáld, zabáld a pokol hitvány férgeit
Tekergőzz, élvezz - ordítottam félőrülten
Egy falka vehemenciájával
És elétártam döntő argumentumom.

2004. évi termés

A felhasználandó szavak: hajszál, fohász, mezítláb, nedves, karnevál, füst, éretlen, tenyér, hideglelés, izmos, szoknya, gyalázat, kontingens

Nem megy.
El kellene indulni már
Ajkammat elhagyja a fohász:
Istenem! Az óra lejárt...
|
Most befürödttem.
Itt állok mezítláb, a padló nedves
A kagylóban néhány hajszál,
Ugye lehúzd majd kedves?
Tenyerem remeg.
Írni nem merek. Soraim éretlen
Mivoltának tudatában
Nincs jelen véletlen.
Gyalázat, amit művelek, és
Meleg derű helyett megráz
füstös hideglelés
Gyötörnek a gondok
S jutnak eszembe pihenésül
Karneváli szoknyák, izmos női combok.
Ahelyett, hogy eszembe jutna
Hogyan kerüljön
Versembe bele
E ronda szó: kontingens.
|
Fel s alá, fel s alá
Járkállok. Fel s alá
Fel s alá - Ááá! - felkiáltok
Valami beleszúrt a talpamba
- persze, mert megint

mezítláb mászkálsz, hiába
fohászodom, hogy ne tedd?- mondd.
Lehajolok, hogy megnézzem mi az.
Egy hajszál!
Ez nem az enyém, ez határozottan a tied,
mert nedves, és most mostál haját.
Valami hülye karneválra készülsz, s
Itthagysz megint, ezért járkalok fel s alá,
fel s alá megint.
Rágyújtok.
Mert ideges vagyok, szálljon a füst, lengjen csak körbe
majd jól mögédújok, nem értem miért vagy ennyire
éretlen,
meg miért hiszed, hogy olyan izmos az agyad, hogy nem
látom
valami szoknya után futsz már megint. Gyalázat!!
Ha rágondolok, hogy milyen lehet az
a másik, bizseregni kezd a tenyerem,
A legszívesebben pófán vágnálak,
vagy őt, vagy magamat...
Ezt nem értem, nem értem nem is akarom,
Vagy igen? vagy mi van?
Hideglelésem van. Azt hiszem.
Rosszul vagyok. Ne hagyj itt, segíts,
jaj, nem bírom...
Részlegesen kontingentálnám magam
(ha tudnám, hogy mit is jelent ez a szó).

A pillanat zavarában

Egy tenyér csattan.
Hallgatásunk néma fohász gyertyák
Füstjében az éretlen elmék gyalázatos
Tobzódások karneváljaként.
Képzeletben felhők között járok
Szoknyák suhogása hallatszik
Hátam mögött. Megfordulnék de izmos
karok taszítanak előre. Tapintásuk nedves
Ha lenézek meztelen lábak látványa
hidegleglésként torzíja el elmém.
Inkább visszatérek a valóság
kellemetlenkedő hajszálaihoz.

Mindent ide

Hajszálra léptem meztláb
Nedves, izomos volt legalább
Éretlen még e tenyér és
Nem hagyja el hidegleglés
Gyalázatos, forró érzés
Szoknyám emeld lassú lépés
Füst takarta arcom égés
Kezed emerre, nincs kérdés
Tedd ide mert azt komálom
E népes, nagy karneválon
Halld fohászom vörös inges
Te messziről jött kontingens.

Karnevál

Nedves tenyérrel, meztláb
fohászodom, s gyalázkodom
a füstös, hidegleglős éjszakákon.
Éretlen kisleány szoknyában libeg.
Hajszálain izmos fény lebeg.

Talán e pár alkotás visszaadott valamit a
hangulatból,
annak is aki nem volt jelen a jeles eseményekkor.

Egyébként jómagam mindenkit csak arra tudok
buzdítani, hogy költson: verset, festményt, szobrot,
regényt, gyereket vagy bármi mást, amiben nyomot
hagyhat maga után, na nem azért, hogy majd legyen
minek elpusztulnia a későbbiekben, hiszen az anélkül is
esedékes. Az alkotás gyönyörködtet. Valami olyasféle
cselekedet, ahol a teremtő egy kicsit mindig beleöli
maga a teremtményébe, de egyben esélye is van
a feltámadásra. A térben terem a természet,
a kölkben kél a költészet.

-vs-

Hitvallás

A díszes karneválban elvegyülve
Cifra fohászom hozzád repítem
Hajszál sem vész el fejemen
Miről az Isten ne értesülne.

Éretlen hangom hozzád kiált
Tenyeredből várom a hidegleglést
A nedves hűsítő békítést
A Duna partján állok meztláb.

Szoknya libben, fodra zizzen,
Izmos kontingens néz reám
Gyalázat virít a ház falán,
Füst száll fel a kéményben.

Megható történet a kontingensről
(vagy csak versezet)

Haj száll,
Karnev áll,
Érett len.
Hideg lel és
Az iz mos nedves szoknyát.
Te nyér meztláb
Ne füstölj, fohászkojd(!)
Ez gyalázat!
Haj száll,
Karnev áll,
Érett len.

ZELEI TÜNDE ÍRÁSAI

SEMMISÉG

Nem jut eszembe semmi. Semmi, semmi,...semmi? Eszembe jutott a Semmi. Egy kis semmiség.

Két napja tombolt a vihar. Az utak sárfolyammá változtak és a Napot már két hete nem látta senki. A sötétségnek következményei lettek. Az emberek furcsán kezdtek viselkedni, dolgok foglalkoztatták őket. Sajnos egymással nem oszthatták meg, mert a telefonhálózatot, a televízióadást és az áramellátást egy héttel ezelőtt kiiktatta egy villámcsapás vagy valami hasonló. A tájékozottabbak szerint csakis a földönkívüliek tehetnek az egészről.

Egyedék éppen nekiláttak az ebédnek, amikor kopogtatás hallatszott az ajtó irányából. Nehezen egyeztek meg abban, hogy ki nyisson ajtót. Végül Egyedné elindult az ajtó felé. Mégis történt egy iciri-piciri probléma: ahhoz, hogy elérjen az ajtóhoz meg kell tennie, az út felét. De az út felének a felét is meg kellene tennie és annak a felének a felét is, egészen a végtelenségig. Tehát Egyedné mikrokozmoszában megszűnt a mozgás és ott maradt ahol hagyták.

A Semmi mindig is komoly erőfeszítéseket tett azért, hogy végre elismerjék és a Mindenhez hasonló elismertségre tegyen szert. Tudta, sokat emlegetik és mégsem gondolkodik rá. Mire is gondolhatnának?

A Semmi elkeseredettségében társaságra vágyott. Fel sem merült benne, hogy saját végtelenségének a határait feszegeti, miközben létezésének legmélyebb lényegét szeretne volna feltárni. Mi fog történni, ha ráébred arra ki is valójában (vagy mi)?

A Semmi azt gondolta, hogy gondolkodik, akkor ő valószínűleg létezik bár az általa ismert létezők ritkán felelnek meg ennek a kritériumnak. Jól érezte magát egyszerűen ok nélkül. Kis idő múltán tovább gondolkodott. A Semmit nem látják, hallják ... A Semmi nincs, a Semmi sincs, ha sincs akkor lehetne? Ő van? Semmire jellemző, hogy nem semmi és semmi sem. Semmiből lehet valami és valamiből semmi (ez előfordulhat valakivel is). A Semmi ezen a ponton nagyon fogta volna a fejét, de nem rendelkezett efféle perifériális végződésekkel. Valamit biztosan tudott: van Valami a Semmi közepén, ha ez bebizonyosodik, akkor ő még Dolog is lehet. Ennek nagyon örült. Aztán mégsem szeretett volna Dolog lenni és elszomorodott. Valaki akart lenni vagy legalább Bárki.

Senki meg Sem találta az Utat amin a Mester nemrég elindult. Semmi komolyan küzdött, hogy csak egy kicsit megközelítse. Miután Senki nem érte utol, pedig már hetek óta igyekezett, Semmi kétségbe eshetett volna ha tud, ám Semmi nem történt.

Az Ami semmi lesz? Van ami Semmivé válik? Kemény gyötrelmek közepette kitalálta, meglátogat néhány Lényt. Talán néhány embert...

Újból kopogtattak Egyedék ajtaján. Egyed összeráncolta homlokát és komótosan az ajtóhoz csoszogott. Kinézett a kémlelőnyíláson.

- Egyed! Ki az? – kérdezte Egyedné.

- Áh, senki.

Semmi elszontyolodott. Ő egyszerűen megismerhetetlen? Senkit persze ismerik! A Semmi közepét enni kezdte a Sárga Irigység.

- Egyed! Kopognak!

Egyed kinyitotta az ajtót. Kinézett, de nem láthatta a Semmit.

- Semmi!

- Semmi?

A Semmi nagyon boldog volt, végre megismerték őt, A SEMMIT. Nem sokáig örvendezhetett mert ráébredt, hogy saját magát még mindig nem ismeri. Mi lesz ha így is marad?

* * *

Aznap éjjel abbamaradt az ítéletidő. Egy egyedi esettől eltekintve minden visszatért a régi kerékvágásba. Egyedék, mert róluk van szó, azon az éjjelen eltűntek a Semmibe...

SÖTÉT ERDŐ

Egy napja járta az erdőt. Nem akarta, de nem volt más választása. Az öregek úgy döntöttek most jött el az idő. Próbálta halogatni, mindent kitalált. Nem lehetett őket becsapni. El akart szökni, elkapták. Végül belebetegedett. Napokig lázasan feküdt. Ez korántsem volt elegendő kifogás az út elhagyására, sőt. Megmondták neki, ha most nem indul el, akkor valószínűleg bele fog halni a lázba szörnyű gyötrelmek és szegény közepette.

Elindult. Csak ment. Az erdő sűrű volt, sötét. A fák olyan magasak voltak, hogy a fény alig volt érzékelhető. Leszállt a köd. A második napon még mindig minden ugyanolyan volt. A fák, a köd. A fény lassan emlékké halványult. Azt gondolta nem bírja tovább. Ki akart jutni. Futni kezdett. Megfeszítette izmait, mindent beleadott. Azt hitte belehal, ha legalább belehalt volna. Nem esett össze. Az ereje egyre nőtt. Lassított. Nagyon meglepődött. Megálljon? Visszafordulni? A fáradtságra nem hivatkozhatott.

Az erdő különösen csendes volt. A köd úgy vette körül, mint egy pólya. Anyjára gondolt. Aki sírt, amikor megtudta az öregek határozatát. Szerette volna őt elbujtatni, megszőktetni. Nem tehetett semmit. Évek óta sejtették, hogy egyszer eljön az idő. Próbálták titkolni az egyre nyilvánvalóbb jeleket. Nem tudta megvigasztalni az anyját. Apja elvitte az öregekhez. Már várták és magukhoz vették. Az apja azt mondta, nem tehet mást, ez a sorsa.

Motoszkálást hallott maga mögül. Ágak reccsentek. Nem nézett hátra. A köd mintha oszladozott volna. Fény derengett. A fény felé vette az irányt. Nincs messze a cél. Odaér. Megteszi, amit meg kell tennie. Hazamegy. Vége lesz ennek az egésznek. Bármit mondanak is az öregek, el fogja hagyni őket. Ennyi elég volt.

A fény erősödött. A fák ritkultak. Észrevette, hogy lába alatt ösvény indult. Az ösvény egy tisztásra vezetett. Újra kiállhatott a napfényre. Megpihent. Elnyújtózott a zöld fűvön. Most vette csak észre mennyire színtelen és fénytelen volt az erdő. Innen nézve nem is volt olyan szörnyű az egész. Lehet, hogy a próba egyszerűen a hagyomány része. Jól megijesztek. Megtudják milyen bátor. Elmúlik a gyerekkor. Felnőttként tér vissza.

Egy ezüstösen fénylő madár jelent meg a tisztás felett. Körözött a felhők felett. Hangja nem volt. Még mindig nem voltak hangok. Az erdő, az ösvény, a tisztás, a felhők minden néma csend.

Eldöntötte ideje indulni. Nem volt kedve visszamenni az erdőbe, de nem volt más választása. Megint a sötét, ködös, hűvös erdei vándorlás. A napokat sem számolta. Egybefolyt az idő.

Reccsenések. Apró neszek. Úgy hallatszottak az időtlen csendben, mint egy hegyomlás. Megjelentek ők. Ők az Éhesek és a Szomjasak. Körbevették. Eszébe jutott a menekülés. Mire feleszmélt az Éhesek belemartak, tépték a bőrét, fogaikat belemélyesztették a húsába. Falták. A Szomjasak kéjesen itták lecsorgó véréit. Az Éhesek egészen a csontjáig ették, de ő még mindig a tudatánál volt. Széttépték. Megfosztották a testétől iszonyú kínok között. A Szomjasak a földre hullott utolsó vércseppeket is felnyalták.

Ekkor ki tudja honnan csörgőket, dobszót hallott. Bízgatót, hívogatót. Az Életadók közeledtek. Az Életadók újra formálták a testét. Összerakták a csontjait, visszatették a zsigereit, izmokat, inakat, a bőrét. Aztán ahogyan megjelentek el is tűntek. Új ember lett. Tovább indult.

Az erdő sötét volt és sűrű. Benne mégis megjelent a fény. Teljesen átjárta. Nem érintette az erdő hidege, az öregeket sem gyűlölte már. A változás visszafordíthatatlanná vált.

Sokkal erősebb volt, mint valaha. Az életére visszatekintve mindent tisztán látott. Tudta, hogy a saját Útján jár. Erre készítették fel az öregek. Ettől féltették annyira.

A köd oszlani kezdett. Madárhangok és a sok apró nesz észrevétlenül betöltötte az erdőt. A fák levelein átszűrődött a napfény. Aranylós. Zenét hallott. Ismerős dobokat. Az öregek énekét. Lassan kiért az erdőből. Feltámadt a szél. Friss volt és éltető. Értette a fák beszédét, tudta mit mond a szél. El fogja érni a célt.

Harmadik napja virrasztottak az ágyánál. Ott voltak az öregek, az anyja, az apja. Az öregek minden tudásukat felhasználták, hogy ne veszítsék el. Segítették. Ők tudták, ha visszatér sokat kell tanulnia. A láz enyhült. Ébredezett. Kinyitotta a szemét. Néhány napig lábadozott.

Már nem menekült a sorsa elől. Előtte állt az egész élet. Visszatért az öregekhez, hogy mindent megtanulhasson.

POPDHARMA: BEVEZETŐ

Már régóta gondolkodom azon, hogy a világ és magunk megismeréséhez miért mindig csak klasszikusnak mondható alkotásokat tartjuk hitelesnek. Kedvenc magyar-tanárom, Maróti György az ilyenekre azt mondta, mert kimondatlan vélekedések sokak által, hogy a halott költő a jó költő. Azok már nem avatkozhatnak be az életünk fonák oldalába, kicsinységébe, azaz már nem tarthat tükröt elénk. A klasszikusokkal pedig – noha tényleg jó – még vakítani is jobban lehet. A mindenkori aktuális dolgokat nem szokás olyan horderejű alkotásként megélni, mint a régi, már mindenki által elismerteket. Az underground, pop- és szubkultúra felhozatalát meg pláne nem. Pedig valamikor azok a régiak is aktuális dolgok, sőt sokszor még réteggkultúrák is voltak.

Bár magam valószínűleg nem leszek később sem egy nagy etvasz, de egyszer megmutattam egy emberkének pár írást (megjegyzem, nem én sóztam rá). Aztán pár héttel később rákérdeztem, hogy elolvasta-e, amire az volt a válasz, hogy igen, de ezek nem is inkább versek, hanem dalszövegnek tűnnek. Ezzel a maga részéről le is zárta a dolgot és több – pontosabban valódi – kritikát nem is fűzött hozzá a későbbiekben sem. Megjegyzésére válaszul a következő a kérdésem: és akkor mi van? Akkor már nem lehet komolyan venni? Ha másért nem, hát legalább az ismeretségünk miatt? Én sem dicséretet vártam, hanem pusztán odafigyelést és őszinteséget.

Szóval mindezek alapján szeretnék egy olyan írássorozatot is, ami a megismerés szempontjából nem vagy alig kapott figyelmet, mert pusztán csak egy hétvége erejére elgondolkasztató filmet láttunk benne, esetleg egy "rózsaszínfüstkávé" művészfilmet vagy egy divatos rockzenét tuti szöveggel, amit tulajdonképpen nem is értünk. A másik variáció, ami bizonyos szempontból még rosszabb, hogy még értjük is, de a filmvetítés vagy lemez végeztével szépen felállunk vagy megtapsoljuk, a történet valódi magunkra vetítése azonban elmarad. Vissza a reflexekhez. Mindig azt hisszük, hogy az ránk nem vonatkozik, elvégre is csalánba nem üt a ménkű.

Még nem tudom, hogy mennyi és milyen minőségűek fognak születni, de megpróbálom, mert jónak tartanám, ha az Egyetemes Tan színeit, a magunkra- és egymásra ismerést a mai modern dolgokban is észre tudnánk venni ugyanazzal a hitelességgel, amilyennel a régi klasszikus szövegekhez és tanításokhoz fordulunk. És ehhez természetesen bárkinek az írását és meglátását (sőt még vitatkozó írását is) szívesen venném, úgyhogy érezze magát mindenki felszólítva. J

PINK FLOYD: A FAL

rendezte: Alan Parker
animációs betétek: Gerald Scarffe
Pink szerepében: Bob Geldoff

Mint minden nagyszerű alkotás, úgy ez a film se egyszerű, de nem is hülyére bonyolított, nem csak egyfajta módon lehet értelmezni, csak nyitottság kell hozzá. Sok minden van ebben a filmben, sok mindent bele lehet magyarázni, anélkül hogy az nyögvenyelős lenne. Vagy ötvenszer láttam a filmet, vagy kétannyiszor olvastam a szövegét és vagy tízezerszer hallgattam végig az albumot. Mivel nagyon fiatalon sikerült már megismernem, mondhatom egy apró túlzással, hogy részben ezen az albumon nőttem fel, mai napig is rettentően szeretem, de ahogy újra megnézem, még mindig találok benne új felfedeznivalót. Az érdekes mégis az benne, hogy ezen különálló értelmezési lehetőségek bár egymástól teljesen függetlenek is lehetnek, mégsem ütik egymást. A Floyd tagjai általában csak arról szoktak magyarázni, hogy egy sztár hogyan távolodik el saját közönségétől. Aki ismeri egy kicsit a Floyd történetét, az nem tudja nem észrevenni, hogy itt megint az egykori zenekari tagra, az „örült gyémántra“, Syd Barrett-re céloznak és arra, amit ő már rég észrevett, amit a többi Floyd tag csak Syd kiválása után kezdett el kapisgálni. De e háttéradat nélkül is neki lehet állni a filmnek...

Mi is maga a fal? A fal egy olyan valami, ami két dolgot radikálisan elválaszt egymástól, amennyire csak lehet. Ez lehet a felépő zenekar és a közönsége között, de lehet egy ember belső világa és a külvilága között, lehet egy ember belvilágán keresztül annak érzelmi és értelme között stb., a lényeg az, hogy két (részben különálló, részben összetartozó) dolog között megszűnik a tényleges kapcsolat. Kierkegaard ezt nevezi vagy-vagy kapcsolatnak, de ha jobban belegondolunk a buddhizmus, a taoizmus is és minden misztikus hagyomány is. Szétválasztunk két dolgot, azt hívén, hogy azok különböznek egymástól, és amíg nem teremtünk egységet a két oldal között (minthogy abszolút értelemben nem azonosak és nem is különböznek egymástól), addig csak bomlott aggyal tipegünk jobbra és balra az életben igaznak tűnő, mégis hamis koncepciók és gondolatok által összehozva saját illúzióvilágunkat. A Kapujanincs átjáró (vagy: Nincs Kapu) tizenegyedik kung-anjában is megtalálható,

amikor is egy kérdésre két remetének látszólag teljesen azonos válaszára Csao-csou (vagy Dzsósú) mester látszólag teljesen másként reagált, amire a hozzáfűzött kommentárjában ezt írja Mummon: „Ha pedig úgy ítélnéd meg, hogy a két remete közt választani lehet, egyik több, a másik kevesebb, akkor a leckéből semmit sem értettél. És ha úgy ítélnéd meg, hogy a két remete közt nem lehet választani, egyformák, akkor sem értettél semmit a leckéből.“

A film főhőse Pink, egy érzékeny és nyitott ember, akinek apja elesett a második világháborúban, így az anyja nevelte féltő gonddal. A sok szigorú élethelyzetten keresztülment túlérzékeny Pinkből végül is rocksztár lett. Egyre jobban kiábrándul, közönségével egyre inkább elveszti a kapcsolatot, ami tulajdonképpen a közönségen túl az összes többi embert is jelenti, például a feleségét is, aki el is hagyja őt végül. Az ember nagyon sajnálja Pinket, de valahogy mégis ott van benne az a borzongató érzés, hogy tulajdonképpen megérdemli, mert életéről nagyrészt ő tehet. Talán érzi is ezt, ami továbbpörgeti benne a magány érzetét és még inkább eltávolítja őt a külvilágtól és így tulajdonképpen önmagától is. Érzékenységet úgy látja, mint amivel kiszolgáltatja magát mindenkinek és minden másnak, ezért erőt akar venni, de eltéveszti az irányt és végül nem erős lett, hanem megkeményszik.

Másrésről ezt a filmet is érdemes időnként úgy nézni, hogy a film minden szereplője és résztvevője, minden háza, kitörött ablaküvegei és élete során összegyűjtött és megmaradt szemete és mocska, egyszóval ez az egész történet és folyamat nem a nagyvilágban, hanem csak magában Pinkben (vagy kiterjesztve: bennünk) játszódik le. A háborúkat nem csak az emberek vívják a világban, mi magunk is tele vagyunk hullákkal, tetemekkel önmagunkban önmagunkkal való csatározás közben. Hány kis apróra törött egykorvolt szépemlékhez ragaszkodunk még mindig és hány valóban nagy dolgot romboltunk le magunkban, világlátásunkban önösségünkben és/vagy tudati kényelmességünkben kifolyólag? Amikor Pinkből átalakul Napfényre, a diktátorra, azt ne csak úgy nézzük, mint analógia megtörténte: Hitlerre, az egész fasizmusra és rasszizmusra. Nézzük úgy, hogy önmaga diktátorává válik, igyekezvén kiírtani magából minden érzékenységet és nyitottságot önmagából, ezáltal bekerül az önmaga által épített börtönbe, ahol maga a fal végül önmaga és önmaga közé épül fel: ő lett egyszemélyben önmaga foglya és annak smasszerja, diktátora, erőszaktevője is.

Nem lehet nem észrevennünk, hogy – bár kevesbé látványosan és erőteljesen – az emberek 99%-a (köztük mi) is erősen hajlamos ugyanerre. Összekeverjük a nyitottságot a túlérzékenységgel, az érzékenységet a kiszolgáltatottsággal, sérülékenységgel és gyengeséggel, az erőt a keménységgel, a rendet a harmóniával, a káoszt a szabadsággal, a szabadságot a magánnyal. És mindezt tesszük úgy, hogy közben magunknak hazudjuk, hogy nem velünk van a baj, vagy ha alapvetően őszinték vagyunk és nem bíránk szembenézni ezekkel, akkor egyszerűen elfojtjuk, mert hátha mégis igaz az az óvodás bujcska-stratégia, hogy amit nem látok, az nincs is, ha én se látom, ők se látnak. És sokszor még azt is elküldjük magunk mellől, aki észreveszi ezt (és így talán még segíthetne is), mert félünk tőle, legyen az barát vagy saját magunkkal szembeni őszinteségünk. Akkor is így van, ha úgy teszünk, mintha egyszerűen csak hülyének és marhának nézzük őt, így próbálva elhíttetni egyensúlyunkat másokkal és rajtuk keresztül visszacsatolva legfőképp magunkkal.

Itt, ezen a főiskolán talán még jobban oda kéne figyelni magunkra, mert elméletileg ezért is lennénk itt vagy miacsuda, másrésről pedig másra is csak így tudunk figyelni igazán, ha ezt a figyelmességet és segítőkész szándékot nem csak másokkal szemben próbáljuk érvényre juttatni, hanem magunkat is nagyító alá vesszük minduntalan. Akinek nem inge, nem veszi magára. De túlnyomó többségünk vegye csak fel nyugodtan. Énszintén őszintén. Nekem úgy tűnik, csak az lehet igazán erős, aki cikiségén és félelmén keresztül is meri felvállalni gyengeségeit. Ez viszont csak akkor igazi erő – tegye mégoly radikális módon is -, ha azzal a szándékkal vállalja fel, hogy megszüntesse őket megismerve azokat és túllépve rajtuk. Mindannyiunk meg szeretné élni magát valami maradandó személyiségként, ezért megpróbáljuk valamely jellemző(i)nket alapul venni ehhez és ahhoz rendelni magunkat. Pedig újra és újra kilóg a lóláb, mert ezzel magunkat egy körülírható, meghatározható és így kiszámítható mátrix ketrecébe dugjuk, miközben emellett megszállottan hangoztatjuk, hogy mi aztán tényleg szabadon döntünk és teljes szabadságra törekszünk. Érdemes lenne tényleg észrevenni, hogy nem csak ilyenek vagy nem csak olyanok vagyunk, hanem ilyenek is és egyúttal olyanok is, mégha látszólag ellentétesnek is tűnik. Dobosy Antal egy órai beszédéből idéznék: „...vegyük úgy, hogy a valóság és az igazság fogalmak nem teljesen fedik egymást jelentésükben! (...) A valóság az, hogy nem tudok hegedülni. Az igazság az, hogy meg tudok tanulni.“

Jó lenne, ha nem írnánk körül magunk, igyekeznénk nem kirekeszteni a lehetőségét semminek sem, mert nagyonis úgy tűnik, hogy csakis így lehetünk szabadok, mert csak így kerülhetjük el önmagunk másik (sokszor kevésbé kívánt) felének elkendőzését, félelmeink elfojtását, a színesbőrűek, a melegek, a szökekekszemeűek, a dinnyét sóval evők, az ingüket rövid farmernadrágjukba tűrők, a whisky helyett vodkát ivók, az emígy helyett az amígy gondolkodók, egyszóval bárminek és bárkinek a kirekesztését, mert a kirekesztés fasizmus. Annak pedig már ismerhetnénk az eredményét... (sG, 2003. január)

Michel Haneke: Ismeretlen kód

(színes, feliratos, francia-német-román, 118 perc, 2000.; megtekinthető a Cirkó-Gejzír moziban)

Hogyasszongya a Pesti Est:

"Nemzetközi kirakósjáték a véletlenről és a sorsszerűen összekapcsolódó életokról. Román koldusok, afrikai bevándorlók, párizsi polgárok ördögi körben."

Nekem nem pont ez, illetve nem csak ez jutna eszembe. Már a legelső jelenet megadja a kulcsát az egész filmnek: egy süket-néma kisgyerekekből álló osztályban egy kislány eljátszik egy szót, amely szót a többieknek ki kell találniuk. De senki sem találja ki.

Az ismeretlen kód nem más, mint az embereket egymással (és minden mással) összekötő kapcsolatteremtés, az együtt-érzés képessége. Minden jelenetet ez hat át, minden jelenet más oldalról mutatja meg, hogy milyen megjelenési formákat ölthet a kapcsolat hiánya, csak hogy mindenki magára ismerhessen: egy román koldusasszony, akiről otthon azt hiszik, hogy tanítani van Párizsban; egy fekete bevándorló taxis arctalan utassal és autójából kirekesztett járókelővel; egy kékharisnya csaj, aki azt hiszi, hogy jobban átérzi a háborút, mint az abban résztvevő fotóriporter (még szomorúbb, hogy nincs kizárva a lehetőség...); egy a nézőközönségnek háttal ülő beszélgetőpartner; a fia iránti valódi érzelmeit kimutatni képtelen apa, aki végül benneszorult tehetetlenségét nem megoldja, hanem más szerettein vezeti le; egy színész, aki nem tudja mit gondolnak a rendezők; egy pasi, aki végül nem jut el a nőjéhez, mert az elfelejtette elmondani, hogy időközben megváltozott a hozzávető ajtót nyitó kód...

"ACCESS DENIED" - hozzáférés megtagadva.

Tele olyan jelenetekkel, amiknek csak egy részét, a jéghegy csúcsát ismerhetjük meg a filmben, se az előzményeket igazán, se a folytatást (megoldást már szinte nem is merek kívánni). De vajon érdek-e igazán? Mindenki ismeri az utcán összefutó emberek "Hogy vagy?" kérdését. Üljünk be egy sörre, elmondom.

(sG, 2002. szeptember 28.)

Ismeretlen
pólya

Nem tért vissza a csatából

Mért nem marad ugyanúgy minden
A kék ég se legyen soha másból
Víz, erdő, levegő mind a régi legyen
Csak ő nem tért vissza a csatából
Víz, erdő, levegő mind a régi legyen
Csak ő nem tért vissza a csatából

Kikerült ki győztesen, nem emlékszem
Az áldatlan és dühös vitákból
Csak most, hogy nincs itt tudom és végre megértem
Amikor nem tért vissza a csatából
Csak most, hogy nincs itt tudom és végre megértem
Amikor nem tért vissza a csatából

Nem tudott hallgatni, ütemre énekelni
Mégis részeg volt a muzsikától
Napkeltével ébredt, nem hagyott aludni
És tegnap nem tért vissza a csatából
Napkeltével ébredt, nem hagyott aludni
És tegnap nem tért vissza a csatából

Mint amikor rabságból szövik a tavasz
Úgy szakadt ki a kérés a számból
Nekiszóltam megszokásból: "Adj egy slukkot!"
Pedig tegnap nem tért vissza a csatából
Nekiszóltam megszokásból: "Adj egy slukkot, testvér!"
Pedig tegnap nem tért vissza a csatából

Halottaink nem hagynak minket bajban soha
Elesett őrangyalaink megvédenek
Az ég az erdőn tükröződik vissza
Ezt mutatják a fák, égszínkékek
Az ég az erdőn tükröződik vissza
Ezt mutatják a fák, égszínkékek

Kettőnknek tágas volt a lövészárók
Megosztottunk időn és dohányon
De ma már csak az én időm folyik, és úgy tűnik most:
Én nem tértem vissza a csatából
De ma már csak az én időm folyik, és úgy tűnik most:
Én nem tértem vissza a csatából

Vlagyimir Szemjonovics Viszockij
(Földes László fordítása)

A jobbik részem

Belőlem valaki útravált, útra a jobbik részem,
Kiment belőlem, itthagyt, csak úgy, észrevétlen,
félre se néztem, annyi volt,
csak annyi volt, egy szót se szólt,
hirtelen elment, itthagyt,
valaki útravált, a jobbik részem.
Belőlem valaki útravált, és én utána néztem,
jól van, hát menjen, tűnjön el az én jobbik részem,

először úgy tűnt, semmisem
változott azzal, hogy hirtelen
fogta magát a hűtlen
s útravált belőlem a jobbik részem.
Azóta járom nélküle a végtelen világot,
s valahogy mindent nélküle más színben látok,
Hosszasan nyújtózik minden út,
valahogy nincsen semmi úgy,
minden szó mástól eltanult,
mióta útravált a jobbik részem.

Győzni sincs kedvem nélküle, énekelni sincsen,
szórakozottan szórom el sok nagy régi kincsem,
talán egy nő volt, tán gyerek,
aki belőlem elveszett,
elvitte minden kedvemet
magával hűtlen ringyó jobbik részem.

Arcomba vág, úgy ébredek, a fény az izzadt ágyban,
ténfergek, csavargok nélküle, tán erre vártam,
mit se kell már itt féltennem,
tán erre vártam, ez jó nekem,
kicsusszant belőlem hirtelen
a kígyó, hűtlen kígyó jobbik részem.

Keshedt, vigyorgó arc tekint rám a rossz tükörből
tompák a szagok, máz a szín és
a csend csörömpöl,
félre se néztem - annyi volt,
elszállt belőlem, itthagyt,
magával vitte, nincs titok,
nincs titok, útravált a jobbik részem,
nincs titok, mióta útravált a jobbik részem,
nincs titkom, mióta útravált a jobbik részem.

Én úgy vagyok jó, ahogy így vagyok,
már én nem leszek másik,
matatni szeretek, álmodok,
egész kipusztulásig.
Azért van csak, mert itthagyt,
mit mondjak mást, nincs titok,
elszállt belőlem, itthagyt,
nincs titok, útravált a jobbik részem.

Bereményi Géza

Reinitz Béla Abbáziája

(részlet Bächer Iván: Nagypapa húlt helye c. könyvéből)

– Dögöljön meg, maga marha! – száll a sztentori hang az asztalok felett.

A legendás kávé, Steuer Marcell bácsi, Reinitz öreg ismerőse, rezzenéstelen arccal mondta tovább:

– Véletlenül sem szeretném megbántani a mestert, de itt hölgyek is vannak, és...

– A hölgyek menjenek a...

– Kérem, drága Reinitz úr...

De már nem kellett kérni. A hatalmas hajzatú vendég abban a pillanatban, állát horpadt mellére horgaszta, elaludt.

Harsány horkolás hangja áradt szét a főváros egyik legnagyobb és legfényesebb kávéházának a Brüsszelből hozatott, hatalmas tükrökkel borított terméin, az évtizedek óta fenntartott törzsasztal felől.

Legyen átkozott a bank, amely ma az Abbázia helyén székel. Az Oktogon Abbáziája a magyar polgárság, a magyar kultúra, a magyar szabadság és a magyar élet fellegvára volt egykoron.

Az 1888-ban Steuer Gyula által alapított, már újkorában is patinás kávéházban törzshelye volt Eötvös Károlynak, gyakran átjárt ide a Japánból Heltai Jenő, Molnár Ferenc, ha Pesten volt.

Az egymást követő Nyugat-nemzedékek tagjai a Bucsinszkyban elköltött reggeli, vagy a Balázsban, a Savoyban, New Yorkban elvégzett munka után mind jó helyre leltek itt.

Nem utolsósorban a szociáldemokrata munkásmozgalom – mert ilyen is volt egykor – legismertebb vezetői, értelmiségi alakjai is átnéztek a Simplonból.

Reinitz, az előbb Kolozsvárott ügyvédi oklevelet, később inkább zenét szerző, Ady és József Attila megzenésítésével híresült zenekritikus és munkásbiztosító intézeti pénztárnok, miután hazatért több, mint tízéves emigrációjából, amelyet azért volt kénytelen eltölteni Bécs, Berlin és Genf kávéházaiban, mert a Tanácsköztársaság alatt megcsinálta a zenei direktóriumot Bartókkal, Kodályval és Dohnányival, 1931-ben letelepedett az Abbázia márványasztalához és ott élt haláláig.

Reinitz nem csupán kávéházban élt, a kávéház volt az élete.

Éjszaka pár órára áttaxizott – cukros volt, nem tudott, de nem is nagyon szeretett volna járni – egy Nagymező utcai albérlési szobába. A tisztálkodásra, ha valahol, akkor közfürdőben kerített sort, és minden délután volt még egy rövid programja, de ezen túl minden egyéb életfunkciójának, az alvást is beleértve, az Abbázia volt a színtere.

Igazi kávéházi ember volt, akiről fitymálva beszéltek mindig a népiesek, ha összejöttek a Balaton kávéházban, tehát mindennap reggeltől estig.

Az Andrassy út felőli utolsó hely volt az övé.

A szomszédos asztalnál a politikai rendőrség emberei ültek. Idegen ismerősök.

Néha egy-egy közülük átment és csendesen, udvariasan megszólította:

– Bocsásson meg, Reinitz úr, nyugodtan tessék csak ordítani tovább, csak arra az egyre kérnénk ismételt és alázatosan, hogy a kormányzó úr öméltóságával kapcsolatosan tartózkodni szíveskedjék a goromba kitételektől, ellenkező esetben ugyanis nekünk kötelességünk...

– A kormányzó úr őfőméltósága tehet egy szívességet! – ugrott talpra az oroszlánsörényű mester, aki így, állva valamivel kisebb volt, mint ülve.

Az asztalnál rendszeren egy tucatszámú társ közt Zsolt Béla, a publicista, Gosztonyi Lajos, a Népszava külpolitikai rovatvezetője és Ruppert Rezső országgyűlési képviselő alkották a szokott társaságot.

Őket verte rendszeresen Reinitz.

Szokása volt ugyanis, hogy a vita hevében lekapta a falról az újságtartó keretet, és azzal ütötte beszélgetőpartnerét:

– Te marha, te állat! Hát azt hiszed, hogy majd téged fognak megkérdezni az oroszok, hogy hol kell átkelni a Kárpátokon. Ott jönnek át, ahol akarnak, ott jönnek át, ahol kell! Te ló! – még csapott egyet a képviselő fejére s már aludt is.

Ebben az időben nem voltak anyagi gondjai. Bár napjában csak egyszer evett, ruhára nem költött, utánozni nem utazott sehová, de például ha át kellett mennie a szemközi Savoyba, akkor, akárcsak barátja, Zsolt Béla, ő is biztosít taxit rendeltetett.

A szocdem érzelmű, szabad gondolkodású polgár Reinitznek két fő mecénása volt: báró Hatvany Lajos és – később lord – Korda Sándor.

Egy napon bejött Karinth Frigyes az Abbáziába és két-ségbeesett arccal újságot:

– Borzasztó! Hatvany nagybetegen fekszik a várban. Infarktus. Vége lesz!

Karinthynak is jó oka volt az aggodalomra, de Reinitz bácsi, mint az örült üvöltött:

– A Lojzi! Ez nem lehet! Havonta ezer pengőt ad nekem! Hát az ilyen ember nem halhat meg! Még írásom sincs arról, hogy ő ezt életünk végéig fizeti! Azonnal fölmelegyek és csinálunk valami papírt.

De már tele volt a szeme könnyel. Mert jó barátját annak ellenére szerette, hogy az tartotta el őt.

Reinitz bár folyton politizált, Károlyi Mihályon kívül igazából egyetlen politikust sem szeretett vagy becsült.

– Aki jobbra megy, az előbb-utóbb túlhalad minden háttáron, aki balra megy, az előbb-utóbb magát veszti el! – üvöltötte néha. Aztán aludt egy kicsit, majd megrázta a bozontját, behallgatott a kávéházi duruzsolásba és felbömbölt:

– Mozart? Rosszat? Soha! Soha! Egyetlen hangja sincs, amire a világnak ne lenne szüksége. Ha rosszat írt volna csak egyszer is, az akkor is jó lett volna. A zseni nem időnként zseni. A zseni a klozeton is zseni! Örör! – és már ütött is a kerettel.

Mint minden goromba fráter, ő is végtelenül szentimentális ember volt.

Minden délután fölkerelkedett, taxit hívatott és átment a Keleti Károly utcai Heltai-villában lévő izraelita szeretetotthonba, az édesanyjához.

Mikor visszatért a kávéházba, zokogott egy keveset, mielőtt felüvöltött volna.

– Marha! Egy háborúnak soha nincsen győztese! Egy háborúban csak vesztesek vannak! Barom!

Egyszer bejött hozzá a nagyon művelt és nagyon pösze Komlós Aladár, aki mint minden irodalomtudós, esztéta és más efféle teoretikus, mindig és csakis költő szeretett volna lenni:

– Béla bácsi, engedje meg, hogy felolvassam a verset, amit délelőtt írtam az anyámról.

Megtörtént a dolog. Reinitz zokogva borult az asztal hideg márványlapjára.

– Bocsásson meg, Béla bácsi, nem gondoltam volna, hogy ilyen megrendítőre sikerült... – rebegte Komlós, mire már harsant is az iszonyatos ordítás, repült a fogasról a nádkeret:

– Te barom! A vers egy nagy drekk! Rettenetes! Iszonyú! De az anya, istenem, az anya...

Amikor Karinthy halálhíre az Abbáziába ért, Reinitz két napon át zokogott. Aztán elhatározta, hogy szakítva szokásával, ez egyszer kimegy a temetésre.

Taxit hivatott. A temető bejáratánál megparancsolta a sofőrnek, hogy vigye a ravatalig. Elkéstek, már a sírnál állt a

sokaság. Reinitz kivitette magát oda is. Mikor a családtagok mellé zötyögött végre a kocsi, Béla bácsi lehúzta az ablakot és kiordított:

– Az isten verje meg! Ez a Frici temetése?

Kezdtől fogva tudta és harsogta, hogy a németek elvesztik a háborút. De egyáltalán nem gondolta, hogy jó idők jönnek azután. Érezte, hogy a kávéházak Magyarországnak bealkonyult örökre.

– Pedig Magyarországon ez az igazi parlament! – bömbölte. – Egy tehetséges kávéházi Konrádnak több esze van, mint ötven hivatásos képviselőnek. A kávéház sziget, ahol még élnek a szabadság emlékei. A presszó kis asztalaival, a teljes elhülyülés előjátéka. Én egy presszóba bel se férnék. A hangom meg különösen nem. Nekem a kávéház is kezd szűk lenni. És mi lesz még ezután, mi lesz még...

Szerencséje volt, nem kellett megérnie azt, ami lett még.

1943. október 26-án Rónai Mihály Andrással indult a taxi felé, kivételesen a Vígszínház kávéházból, amikor a Berlini téren megállt egy pillanatra:

– Az isten bassza meg, most meghalok.

És meghalt.

Vallomás

(Ismeretlen nyelvből ismeretlen költő művét fordította egy ismeretlen)

1

Fejem felett zöld fénysugár
Pihuny, s log-
Va tiltakozik nem tör össze
Az Istennek se.
Ah, semmi a perc
De én nem az vagyok!
Mint egy szelíd vadállat
Ostromlom
Lelked csücskeit.
Vajha bébocsáttatok?
Vagy tán e miazmás
Nyúlgerincen
Senyvedjek-é örökkön?
Én! Az elhivatott?!
Többé nem! Adom föl
Undok szutykos kabátod,
Mely úgy csüng
Drága lottyadt testeden,
Mint a rongy,
Te rongy! Én akkor is
Imádva utállak.
Hah! S ki tiltja meg,
Hogy januárban
Kék cseresznyét szemelgessek
Egy gutaütött fáról
Az éjféli napnál mi?
Álljon elém s én
Belérúgok mámorosan
S közben rád gondolok,
Te ordas céda, ki most
Sem hagysz döglenti
Ótvaros vackomon!
De vigyázz cemende!
Ó jövel, te buggyant
Narancsfekete, lilazöld azúr...

2

Tegnap is leköpött
A dög.
S míg szűzi orcámon
Csordogált
Bűzös nyála,
Ő röhögött!!
Óh hadd rothadjak veled
A szennyben!
Nyüzsgő bolhák, s tetvek
Között! Csak ennyit,
Ne többet adj!
Vagy én már
Le sem köplek
Szinte soha!
Bárhogy esengnél
Te undorító
Drága ragyafészek,
Átkom reád!

Magától játszik a sakk egy ittfeljtett asztalon.
Ülnek a székek egymással szemben,
a játék hevébe meredten.
A tábla fölött izgalom gomolyog.
Láthatatlanok, mint ahogy én is az vagyok.

Basilides Lilla

KERGE-DHARMA-KÓR

1. FELVONÁS, MELYBEN

A múltkorában (március 7.) tartott konferencia során, aminek Buddhizmus és modernitás volt a címe és témája is, annyira megindított Porosz Tibor, Szabó Zsigmond Fifu és dr. Pressing Lajos előadása, hogy rögtön eszembe is jutott a dalai láma őszentségének a szavai, hogy mi ne a tibeti (vagy más keleti) vonalakat másoljuk le és vigyük tovább, hanem tartsuk meg a buddhizmus szellemiségének egy óriási erényét, a bármilyen kultúrához való alkalmazkodóképességét és alakítsuk ki saját európai, vagy ha jobban tetszik magyar buddhizmusainkat. Részemről, részünkről se legyen akadálya ennek a folyamatnak, aminek a varázsához hozzájárul az is, hogy még igencsak gyerekcipőben járunk. Na, ruccu neki, bele is ugrottam fantáziámba és egy üveg sörbe, aminek első eredményei közül az egyik

a málá magyarosítási lehetőségei

lett. Itt közölném időrendi sorrendben első számú variációm, amiben egyelőre semmi magyar nincs, de a modernitás félrelehetően jellege már megmutatkozik:

A bojtocska persze kinek-kinek józtlése szerint (nem) lehet piros-fehér-zöld. Variációs javaslataim sorába tartozik még a mobiltartó opcionális lecserélhetősége pen-drive-val, kartörés gipszének függesztésével vagy dugóhúzóval (e két utóbbi esetben a nyaklánc zsinagógát is valamilyen nagy szakítószilárdságú ötvözzel kéne megoldani). Ez utóbbi két ötlet persze talán inkább trógerség hangulatát áraszthatja, mintsem a modernitás szelét, viszont jópár embert ismervén ez roppant praktikus. A Tan olvasása miatt az idősebbeknek ajánlott inkább az okuláré opciót választani hozzá, aminek kultúránkból fakadóan külön előnye, hogy használata még nemesebb karakterisztikát is kölcsönöz a dharmától már amúgy is megbölcösült viselőjének.

S, ha már megbölcösülésről van szó, második találmányom is céltudatosan egy tantrikus eszköz, a

Karma-Kaszinó-Márja

lett. Nos, itt nem zsetonok (és azon keresztül pénz) nyérése lenne a cél, hanem minél több karma elvesztése. A betévedő és játszani még vágyó vendégeket százdolláros mosolyú bájos és vonzó shaktik fogadják már az ajtóban, akiknek unszolására közel lehetetlen ellenállni. Az ember észre sem veszi és már belénk karolva kísérnek is a megvilágosodás felé különféle karmavesztőhely formájában, mégha talán a fenének sincs kedve egyelőre megvilágosodni. Nodehát ez nem úgy megy, kezicsókolom. Vannak felgyorsított eljárások is, melyek biztosítják, hogy akár egy éjszaka során elveszthetjük minden megmaradt karmánkat anélkül, hogy újakat szereznenk be helyette, s így minduntalan, éjszakáról-éjszakára vissza kelljen járnunk. Ennek lehetőségét a téduplázás hivatott megteremteni, amit egy vérben forgó szemekkel és hordószónoki öklörázással előadott hirtelen 'Vadzsrá!' felkiáltással lehet a krupié-shakti tudomására hozni, hogy mi aztán nem csak bámészkodni jöttünk. További duplázásra is van lehetőség, aminek kifejezéseit a snapszerben már megszokott szavakból alakítottuk át, a szokásos sorrend természetesen marad, azaz: Revadzsrá!, Szubvadzsrá!, Molvadzsrá! és Fedák Vadzsrá! (Kishont Ferenc azt mondja, hogy vannak még, akik azt hiszik, hogy a Fedákot meg lehet még fejelni egy Ben Gurion! felkiáltással, mert az mindent visz, de hát ez már nem az a játék.) Aki sokat karmát nyert, az a veszteséggel arányos éjszakán át nem látogathatja az intézményt vagy csak nagyon apró tétekekkel, aki túl sok karmát szerzett, annak pedig még világi állásába is kerül és lefokozódhat brókernek, amerikai nehézelű popstárnak, brazil szappanopera főhős(nő)nek a Microsoft programozójának is. Sőt, akár még az Egyesült Államok elnökének is. (mert-hogy mostanában még a préták és pokollakók is ettől berzenkednek). Nincs kegyelem.

A karmák maradéktalan elvesztésével rögtön meg is dicsőülni, de a többiek – bár letagadják – bunkónak tekintik az ilyeneket és egyjátékosnak hívják. A karma-kaszinó későbbi generációi ugyanis szépen lassan kialakították a többjátékos módszer eszméjét, amikor is a karmájukat őrített emberek szintén az intézmény kegyes Fortunahölgyeivé (-uraivá), shaktijáivá válnak és segítenek a további betérő törekvőt megszabadítani nehezen, de feltűnésmentesen összekuporgatott vagyunkájától.

A következő részekben szeretnék még foglalkozni a karma-kaszinó szent őrültjeivel és csavargóival (ugyanaz), konkrét vészjátékok leírásával, és ki tudja még mi jöhet?!

(sG, 2004. tavasz)

Kiegészítés. Javaslát. Ősz környékén valahogy könnyebben megakad a szemem a gyógyszertárakon, még akkor is, ha csak igen-igen ritkán megyek be. Az egészség roppant fontos, ugye, és hogy az errefjáró turistok is tudják hipochondriájuk kezelésének lehetséges helyeit, kiírják külföldiül is a kirakatra üzletük típusát, hogyaszongya: „Apotheke” és/vagy „Pharmacy”. Emiatt jutott eszembe, hogy a nálunk vendégeskedő turistok (valamint a híres-hírhedt magyar vendégszeretet) miatt, gondolva szellemi egészségük fenntartásának igényére, javaslom, hogy a buddhista illetőségű helyekre rakjuk ki a „Dharmacy” feliratot.

KISS JÁNOS VERSEI

Vörös lovak vágtatnak,
Szikrákat szórnak
A sötétség kietlen mezejének
Kiszáradt medreibe,
Hátukon tajtékzó napot cipelnek,

Vágtatnak,

Sötétség mezejében
Szikrák villannak,

Sötétség mezejét
Forró fűjtatásukkal
Megnyitják,

Kiizzadt lelküket beléje csurgatják,

Vörös lovak
Vágtatnak,

Vörös lovak,
Szárnyalnak,

Vörös gúnyát
Ránk adnak, ránk adnak.

Belémköltözött
Vadak illatának mélységes súlya
Mely port hint a levegő fátyolos villámrezdüléseibe
Arcodon arcom tánca
Tánca a szélnek
Vakító láza
Csendülése eremnek
Ahogy a vér zubogva
Remeg meg
Ha érint
Sejtek robbanása
A minden
A végünk
Hajnalok morajlása
Bőrnek tengerén
Lángok törnek fel
Zúgnak a hangnak
Hívják angyaloknak démoni táncát
A látomás nélküli pusztát vágtát
Merülését
Emelkedésünknek
Ahogy a fénygömbök zuhannak
Áldott húst harapnak
Emésztenek
Áldoznak áldozatommal hozzád indulok
Érkezem magamhoz
Ölve engedem
Engedem testemet
E vak áramlás révfolyójába
Lobbanón hullámzó
Ajtófélfájára
Létünknek
Létező léttére lelkeknek
Olvadva eggyé
bennünk

HADHÁZI ZSOLT ÍRÁSAI

A megvilágosodás fontossága

A megvilágosodás önmagunk valódi természetének fölismerése.

Ekkor már nincs a tudatnak lakhelye.

Minden nézetet túllépett.

A nézetek ködén túl az igazság nyilvánvaló.

Ez a teljes szabadság.

Ez a tiszta forrás.

A fedetlen szemmel látható meg igazán, mi helyes.

A helyest tudó helyesen is él.

Többé nem tévelyeg soha.

A helyes élet minden érző lény javára van.

Akadálytól mentesen működik.

Ki ne vágya erre?

Vágy és szenvedés

Kétféle vágy létezik alapvetően. Az egyik arra irányul, hogy legyen valami. A másik arra irányul, hogy ne legyen valami. Ha azt akarod, hogy legyen valami, akkor az a baj, hogy épp nincsen meg, tehát szenvedsz emiatt.

Ha azt akarod, hogy ne legyen valami, akkor az a baj, hogy épp megvan, tehát szenvedsz emiatt.

Elképzelhető olyan vágy is, aminek nincsen irányultsága, tehát önmagában létezik. De ez csupán képzelődés, mert a vágyban benne van az irányultság. Így a vággyal együtt jelen van a szenvedés is.

Elképzelhető olyan vágy is, amihez nincs kötődés. Így a vágy csupán megjelenik, de nem ragadod meg, ezáltal nem is tud téged ez a vágy megérinteni, tehát valójában csak vágy van, de nem a te vágyad. Ily módon nincs szenvedés. Ez létezik, mert a vágy csupán egy érzés, nem te vagy az.

Tudatában annak, hogy te nem a vágy vagy, felszabadulsz a kötöttség és így a szenvedés alól.

Valódi természetünk

Bódhidharma azt mondta, lásd meg valódi természetedet és válj ezáltal buddhává. De hogyan látom meg ezt a dolgot? Egyáltalán, mit kéne meglátnom?

A tudat valódi természete mindenkinben azonos, nem keletkezett és nem múlik el. Mi az, ami mindig is itt van bennünk? A test változik, az érzelmek változnak, a gondolatok változnak, az emlékek változnak. Mi van még? Nem más, mint a folyton jelen lévő igaz tudat, ami eredendően tiszta, független, szabad. Olyan, mint a tükör, csak megje-

lennek és eltűnnek benne a dolgok. Olyan, mint a tér, megfoghatatlan, mégis mindent magába foglal. Ebben a pillanatban is jelen van, minden kézben tart, mindenről tud. Ha megjelenik egy szép lány a tükör előtt, a tükör nem mondja, hogy szép. Ha megjelenik egy csúf lány a tükör előtt, a tükör nem mondja, hogy csúf. Ha valami megjelenik a tükörben, nem mondja, hogy menj el. Ha valami elmegy a tükörből, nem mondja, hogy gyere vissza. A tükör nem gondolja, hogy ő az a lány, aki megjelenik benne. A tükör nem gondolja, hogy ő nem az a lány, aki megjelenik benne. A tükör nem gondolja, hogy ő tükör, vagy hogy ő nem a tükör. De ha elé tartanak egy feliratot, hogy "Te a tükör vagy", akkor a tükör ettől még nem hiszi, hogy ő a tükör. A tükör egyszerűen csak tükröz. Nem látjuk ezt a tükröt, mert mindig csak azt nézzük, ami a tükörben van. Azt hisszük, hogy azok vagyunk, amik a tükörben vannak. Nem, valójában nem hisszük azt, hogy mi azok vagyunk, amik a tükörben vannak. Egyszerűen nem tudjuk, hogy ezek csak megjelennek majd eltűnnek a tükörben. De amint ezt felismerjük, minden teljesen nyilvánvalóvá válik. Felismerjük, hogy sosem volt másképpen. Van a tükör, ebben megjelennek a dolgok. Hol a határ a tükör és a dolgok közt? Van, ami elválasztja őket?

Ma-cu egyszer azt mondta, mikor megkérdezték tőle, hogy mi a Buddha: Ez a tudat a Buddha. Mások pedig azt válaszolták: Nincs tudat, nincs Buddha.

Érted?

Fo-jen: Egyszerű zen

(Forrás: Thomas Cleary, "Zen Essence: The Science of Freedom". Shambhala Publications, Boston, 1989. Fordítás: Hadházi Zsolt)

Az írás azt is mondja [Gyémánt szútra] "Minden jelenség káprázat. Ha a jelenségeket nem nézed valóságosnak, akkor meglátod, honnan jön a megvilágosodás [meglátod a Beérkezettet]."

Egy régi zen mester mondta, "ha elutasítod a dolgokat, amiket látsz, nem látod meg, honnan jön a megvilágosodás [nem látod meg a Beérkezettet]."

Csak lépj hátra, állítsd meg az elme csapongásait és próbálj meg tudatos lenni ezeknek a mondásoknak a jelentésére. Ha hirtelen keresztül látsz rajtuk, hogy lehetnél bármitől is megfertőzve?

Mikor látsz, ne legyen látó, vagy látott; mikor hallasz, ne legyen halló, vagy hallott; mikor gondolkozol, ne legyen gondolkodó vagy gondolt [elválasztatlansága a látónak és látottnak, hallónak és hallottnak, gondolkodónak és gondolttnak].

A buddhizmus különösen egyszerű és a legtöbb erőfeszítést

takarítja meg. Csak az van, hogy elpazarolod az erődet és bajt okozol magadnak. A régiek látták, hogy az emberek segítség nélkül vannak, ezért azt mondták nekik, próbálgassanak meg csendesen meditálni. Ez jó tanács volt, de később az emberek nem értették, hogy mit mondtak a régiek, és becsukták a szemüket, megfeszítették testüket és tudatukat és földhalomként ültek várva a megvilágosodást. Milyen ostobák! [Nem csak ülnöd kell, hanem felismerned azt, aki ül, vagyis, magadat, egyetlen tanítódodat.]

Túl léten és nemléten

Az igazság túl van jón és rosszon, szépen és csúfon... minden kettősségen. Amint a valóságot nem a lét és nem-lét kettősségében szemléled, megérted valódi természetedet.

- Mi van a gondolatokon túl?
- Én.
- Milyen ez az én?
- Világosbarna.

Mazu Daoyi zen tanításai

(Forrás: The Zen Teachings of Mazu; Translated by Thomas Cleary. Fordítás: Astus)

A hétköznapi tudat

Az Út nem igényel gyakorlást, csak ne szennyezd be. Mi a szenny? Míg ingadozó tudatod van, ami kitalációkat és agyalásokat hoz létre, az mind szenny. Ha az Utat közvetlenül akarod megérteni, a hétköznapi tudat az Út. A hétköznapi tudat alatt azt a tudatot értem, amiben nincs kitaláció, nincs személyes ítélet, nincs megragadás, vagy elutasítás.

A gyökér

A zen alapítói azt mondták, hogy az ember lényege önmagában teljes. Csak ne időzz jó, vagy rossz dolgok felett, ezt nevezik az Út gyakorlásának. Megragadni a jót és elutasítani a rosszat, az ürességet szemlélni és belépni az összeszedettségbe, ez mind a kitalációk tartománya, és ha külsőségek után kutatsz, egyre messzebb és messzebb távolodsz el. Csak hagyd abba a világ gondolati tárgyiasítását. A kalandozó tudat egyetlen gondolata a gyökere a születésnek és halálnak ebben a világban. Csak ne legyen semmilyen gondolatod és megszabadulsz a születés és halál gyökerétől.

A tengeri elmélkedés

Időtlen idők óta az emberi káprázatok, a megtévesztés, a büszkeség, a fondorlatosság és az önhietség egyetlen egy testben gyűltek össze. Ezért mondja az írás, hogy ez a test csak elemekből áll és a megjelenése és eltűnése csak az elemeké, miknek nincs személyiségük. Mikor az egymást

követő gondolatok nem várják be a másikat, s mindegyik gondolat békésen elhal, ezt hívják a tengeri elmélkedésben való elmélyülésnek.

Megtévesztés és megvilágosodás

A megtévesztés azt jelenti, hogy nem vagy tudatában saját eredendő tudatodnak; a megvilágosodás azt jelenti, hogy felismered saját eredendő lényegedet. Egyszer megvilágosodsz, s onnantól soha többé nem leszel megtévesztve. Ha megérted a tudatot és a tárgyakat, akkor nem jelennek meg hamis felfogások; mikor nem jelennek meg hamis felfogások, ez az elfogadása a dolgok kezdetnélküliségének. Mindig is megvolt neked, s most is megvan - nincs szükség az Út gyakorlására és meditációban ülésre.

A Tao

Ez a pillanat, ahogy sétálsz, állsz, ülsz és fekszel, válaszolsz minden helyzetre és viselkedsz az emberekkel - ez mind a Tao. A Tao a valóság birodalma. Nem számít mennyiek a megszámlálhatatlan és felfoghatatlan működések, nincsenek túl ezen a birodalmon. Ha túl lennének, hogyan beszélhetnének a Tudat-földről, s hogyan szólhatnánk a kifoghatatlan lámpásról?

A tudat

Minden jelenség tudati; minden megnevezést a tudat nevez meg. Minden jelenség a tudatból jelenik meg; a tudat a gyökere minden jelenségnek. Egy szútra azt mondja: "Mikor ismered a tudatot és megérkezel a gyökérforrásához, abban az értelemben vallásosnak lehet téged nevezni."

A dharmakája

A dharmakája végtelen; nem növekszik és nem csökken. Hatalmas lehet, vagy picurka; durva, vagy sima; képeket jelenít meg a dolgokkal és a lényekkel összhangban, miként a hold tükröződik egy tócsában. Működése kiárad, mégsem ver gyökeret; sosem meríti ki a szándékos tetteket, de nem is időzik tétlenségben. A szándékos tett a hitelesség működése; a hitelesség a szándékos tett alapja. Ha már valaki nincs többé rögzödve ehhez az alaphoz, arról, az üres térhez hasonlóan, önállóként beszélnek.

Olyanság

A tudat valódi olyansága hasonló a tükörhöz, ami tükrözi az alakokat: a tudat olyan, mint a tükör, és a jelenségek olyanok, mint a (tükrözött) alakok. Ha a tudat megragadja a jelenségeket, akkor belevonja magát a külső feltételekbe és okokba; ezt jelenti a "tudat születése és halála". Ha nem ragad meg ilyen jelenségeken, ez az, amit a "tudat valódi olyansága" jelent.

Az összes dharmá a buddhista tanítások; az összes dharmá a megszabadulás. A megszabadulás a valódi olyanság, és semmi sem különálló ettől a valódi olyanságtól. Sétálás, állás, ülés és fekvés mind felfoghatatlan cselekedetek.

Filozófiaórán

Ahogy a folyosón - de még inkább a Tan Kapuja kapujának átjárójában (ami az ominózus törvényrendelet óta dohányzóhelyiséggé avanszált) - egyre gyülekezik egy-egy óra előtt a tudásra szomjazó lények serege, még semmi sem biztos. Sőt! Egyre bizonytalanabbá válik ez a semmi, amint az óra elején több-kevesebb sikerrel, de annál nagyobb lelkesedéssel vázolni próbálja valaki azt. Elkezdünk tehát együtt gondolkodni, vagy legalább is úgy csinálunk, mint aki úgy csinál. Próbálunk hozzátenni, elvenni, vagy kételkedni és mégsem jövünk rá semmire. De lehet, hogy éppen arra a semmire jövünk rá, ami lehetővé teszi, hogy valamire rájövünk. Aztán egyre inkább elmerülünk a kétség hullámaiban s azok egyre magasabbra törnek fölénk, hacsak nem találunk egy hajszál vékony szalmaszálat, amiben megkapaszkodva - feltéve, hogy sikerül benne valahogyan megkapaszkodnunk -, talán sikerül feljutnunk a valóság felszínére, ami továbbra is ugyanúgy örvénylik körülöttünk, de fölötte a tiszta tudás napfényes világossága tölti be a teret; és néha talán meglátszik ott, a messzi távolban valami sejtelmes homályban a part is.

S ez a szalmaszál itt lehet egy szó, vagy egy mondat, ami elvezet arra a felismerésre, ami által újraértelmezve már egészen másképpen látszik az a valami, ami felé meglátásunk irányul. Igen, talán ha valóban sikerül egyfajta irányt meghatározni gondolataink kuszaságában, ami ugyan nem egy dogmákkal körbezárt, kétséges, illuzórikus biztonságban, de mégis egy széles kapun keresztül tekint a világot - aminek így is meg van (az ugyan megfoghatatlan) de mégis szilárd kapuja, ajtófélfája, szemöldökfája, küszöbe és zára - akkor a kérdés már csak az marad, hogy hol lehetjük meg azt a kulcsot, ami beleillik és feltárja azt előttünk. Mégis, néha úgy tűnik, hogy hiába próbálunk megragadni valamit, ahonnan bizton elindulhatunk gondolataink folyamán, mert az rajtunk keresztül hatalmasra duzzad, s elönti az egész tapasztalati teret, mert annak forrása a legsötétebb s legnehezebben feltárható, s a legkeményebb kőzet által burkolt mélységben rejtőzik s azt feltárni már valóban nehéz feladat lehet minden jó szándékú törekvő számára. Ez a forrás pedig, ott mélyen, saját személyiségünk alatt hűen táplálja ezt a hatalmassá nőtt áradatot, s talán ez egyben a cél és az ok, ahonnan kiindultunk és ahová vissza kéne érkeznünk ahhoz, hogy a lehető legtisztább tükrön keresztül tudjunk látni és látszani.

A legkisebb

Mit kezdenék én?

Ez a kis pont,
A föld kerekén.
Azt hiszem hatalmas vagyok,
Erős?

Hisz a kő, amin ülök, erősebb nálam;
És sokkal tovább is él tudom
És ott messze a szürke ég tetején,
Ott a hold ragyog,
S lesüti rám szánakozó tekintetét:

"Óh, te bárgyú, mihaszna kis lény,
Te nem tudhatod a mindenség titkát.
De csak képzeleted csal meg, ne félj!
Elmúlsz te is lassan, mint a nap és az éj.
Többet nem képzelepsz ostoba kérdéseken,
Eggyé válsz a földdel, s a testvérem leszel!"

" Sok mindent láttam, én, mióta élek,
Te messze vagy, s nem hallok sóhajom.
Én ott vagyok, hol a sötét fényre vált néha,
Csak egy ócska földdarab, de bennem dalra kél,
S elvezet hozzád, óh, bölcsék bölcse!
Válaszolj most nékem, végre, igazán!"

De a hold csak süketen hallgatott.
Hallgatott, ahogy eddig is.

"Meddig fogsz még hallgatni, mondd ??
De ne félj, hiába rejtőzöl, meglátlak én
Megfejtem minden titkodat, megállj, meg én!
Síkra szállok egyszer, és a holdra érek;
Megállok büszkén, és bátran szétnézek,
De jaj, óh borzalom mit látok én,

Milliárd csillag úszik az úr vizén.
Hol hát az Isten, ki megteremtett
Hol a mennyország, hol az angyalok?
És én? Én vajon hol vagyok?"

De mire bejártam az összes csillagot,
Beláttam, hogy én a legkisebb vagyok.

Ahogy agyamban megfogom,
Meg nem foghatom, elsuhan,
Magamra nem hagy már soha,
Reám tekint, s már rohan tova.
Honnan jött vajon, hogy ide,
Érkezett, e nagy semmibe
Közepébe nincs világnak,
Hol az istenek is fázna.
Tán nem is volt soha enyém
Semmi, mit annak hittem én
Vélük én nem is rendelkezem,
Hisz a világ nem kenyerem.
Sorsom nem a vágyakozás,
Nincs képlet és nincs megoldás.
Nincs hiány, és nincsen egész
Nincs darab és nincsen rész
Nem vagyok én, nincs semmi sem,
Nincs irgalom, nincs kegyelem.
Ez van csak, ez a pár sor
Elismétlem még egy párszor
Elismétlem még egy párszor
És senki sincs, aki válaszol
Hisz most látom csak, hogy nincs mire
Nem bízhatom már senkibe'.
-vs-

Rovarok

Egyes tudós emberek szerint, a rovarok különleges teremtményei a világnak.

E figyelemre méltó élőlények akár egyedüli lényei is lehetnének a földnek, mert tökéletes képességgel bírják a viszontagságokat, ugyanakkor különleges izmaikkal sokszorosan erősebb és gyorsabbá váltak, bármelyik fajnál.

Védekező képességük, kitartásuk elképesztő.

Az előbbi képességeik a páncélzat segítségével valósulnak meg;

Ez a nagyszerű találmány teszi őket erőssé, és egyben akadályá is tökéletességüknek. A páncélzat ugyanis, csak bizonyos méretig működik...

(Frank Einstein)

Úgy hallottam, ti tiszteletre méltó ékességei az ember feletti ember bölcsességében.

Vajh, milyen szó illeti erkölcsötök által azokat, ki mint ti, az emberségeitek s léteitek zálogát, a tüzet adó jó Prometheust, ki ezt nektek adá, feledtétek.

Se csillag, sem hegy nem tekint rá.

Lássátok műves templomait s díszes városait a sok fecsegő tépelődőnek, de vajon hány termett neki, ki derék volt az istenek között!? (Agyafurosz)

Egy hang hallatszik, melynek csodás dallamai ismerősen lüktetve, lassan képet formáznak, majd ebből merevedik ki és tűnik fel az ismerős terem. A nagy teremben sokaság. Ott van mindenk, mi szívnek kedves, és ki nem az. Fejek fölött ülnökül, csont trónusán Kronos¹, a bíró. A vádló nem más, mint Zarathustra²; termetre mint a szálfa, oly derék, s kit testvérei, bár rájok soha nem veti tekintetét, körülveszik bizodalmukkal. Látok még hatalmas emberalakokat, akik tanúi voltak mindennek égnek-földnek hajnalán. – A védő, ki szavaival kedvezhet, egy kivénhedt pap, ki magát szerető, és nem veti meg asszony ölekben tengetni léha napjait. Az egek egén Jaldabaóth³ ezt mondja. Igen kedves nekem ez, mit akárhányszor tekintek, és soha meg nem szűnök kedvelni az idők végezetéig.

Kronos: Az oroszlánt és a tucatnyi sirályt, a vádló az öröknek adja át! Az Annunakik⁴ villámként teszik dolgukat...

Kronos: A vád szerint tehát isten meghalt. Az első tanú az iniciátor⁵, Názáretből, akit a vádló megidézett!

Jézus: Ember felett volt ő. Ember, mégis atyámként örökkévaló, mert senki által nem teremtett.

Zarathustra: Isten meghalt!

Jézus: Úgy tehát halott volnál te is.

Zarathustra: Vajon nem te volnál épp, ki Beliát⁶ hátba verve kereszt-szekereddel, újra e helyen szólnál?

Jézus: Valóban, de csak ez istened halott, az ember fia által, melyet az úr nem ismer ő előtte.

Zarathustra: Hol a szent cél, melyért meghal... Az apa, vagy a fia? Mindegy! Az eszme, mely őt éltette elenyészett, s vele pusztult isten is!

Jézus: Ő maga a szeretet, és egy az úr, az emberfia és mindenek.

Lucifer⁷: A tömegből. Hazugság! Engem is mondván szeretett, és tartott legszebbként mindenek felett. Most számára meghaltam!

Kronos: Csendet és fegyelmet! Időnk véges, térjünk a tárgyra!

Zarathustra: Ugyan ki él egyáltalán?

Pap: Ezt kinek szánod? Mondd magadnak! Vagy napodnak, ki előtt felálltál és megálltál, vagy holdadnak, ki fényével ápolt hosszú évek után is, vagy bárányodnak, kinek húsa árán éltél, vagy farkasodnak, kivel folyton küzdve annak karmaival felvértezted magad! S, ha ez igaz, vajon ki halott a kő alatt?

Zarathustra: Te élőhalott! Fogadd el, lépj át lassan lehulló testrészeiden és élj, de taposva tagjaidon, az úton át más-világra végre! Ha úgy tetszik, vesd lelkedet is a boldog Gyehennára⁸. Így tégy, és vedd jutalmad, majd úgy légy drága fiam!

Pap: Az ajándékot barátom köszönöm, szükségem nincs rá. Elég, ha egy perc a napból enyém, és a többi övé. Mert minden következőben úgy is enyém az egész. Egy vagyok úgy, ahogy neki én is, amint a pohár és víz együtt olt szomjat. Mond inkább ujjongva régi dicshimnuszodat: „UTUK XUL! UTUK XUL!”⁹-és te magad vagy az. Fölfele indulsz, lefele méisz, lefele indulsz, fölfele térsz.

Kronos: Több fegyelmet!

Lucifer: A tömegből. Hagyd, mondja csak! Eljutunk még oda, máris testvérem léssen nékem is!

Angro manyu¹⁰: A Másik oldalról. Hol a vádlott? Mikor látjuk őt? Gyáva, csak bábok mondanak helyette dróton rángatott igazságot! Ha ugyan él?!

Lucifer: Csak döglődik, barátom. Rángás ez, ahogy csirke, fej nélkül szalad.

Kronos: Csendet! Rendet! Lássuk az Ősi megváltót!

Marduk¹¹: Az eget sem teremtette, és Enki¹² sem mozdul, s ő már akkor az idők végezetének építője volt .

Zarathustra: Mondd! Ó, ha megadatna, miért lennél istenként ember, ha mint ember isten is lehetsz...

Tömeg: Ez övön aluli!

Marduk: A kígyónak és vadászának testét összevágták, felfalták teremtményei! De már nem teremtmények többé! Őket, a harcos királyt és az ősi kígyó örök varázslótestét az emberben élteti.

Zarathustra: Érzések... Silány test zenéjét halálomban hallgatom. De mondd első megváltója az égnek, miért táplálkozik a hóhér a siralomházban, hogyan nevezem őt, ha én vagyok az? Vagy kíméljete, vagy kitalálok én egyet. *Fügét mutat.*

Marduk: A nagy varázsló sok fenevadat lebírt, de mind közül, ki leghatalmasabb, nem harcolt vele. Mert pihen. Ő Azag¹³, aki alszik, vak és örült, s ha felébredt, nincs ki megállítja senki...

Pap: *Zarathusrához fordulva* Hogyan lehet lét isten nélkül? Miért keresel újabb és újabb fogódzót?

Zarathustra: Már a kezdetektől úgy gondolom, hogy nem mérték vagy az érdemeink szerint jut egyik vagy másik almafa. A vakszerencse? Nem! Talán Ádám, de inkább Káin hívő vagyok én...
De igaz, hogy a rostély a nagy arcot védi, túl szellősen az is szemétre való. Főként, ha a nap fényét ráveti, és tükrén belül nincs is ott senki.
Tehát ha a pásztor a ludakat össze akarván terelni, ezért farkast idomít. A farkasnak pedig így kéne gondolkodni: Ezek a ludak úgyis előbb, s jobban védik magukat, mint Ő. Önmagában tehetetlen ez a pásztor, mit számít az életében? És másnap elfelejti, és egy csapda végez vele. De ez a farkas itt, elhagyva társait s meghazudtolva magát néha pásztornak szolgál, néha a vér hívja, s új lelket ízlel. Sem mint választaná a dicső és gyors csapdahalált.

Kronosz: A vád keresetet nyújt be a védő hitelességét illetően. Feleljen! Áthaladhat Ön, ezen felmerült kételyek miatt a kapumon?

Pap: Igazságotok van! Megbánás, kegyelem és őszinteség. Az úton nem lehetek a bűn miatt; legalább másoknak mutatom. S nézd, volt már csoda, hogy másokat Ő így végig hordozott.

Kronos: A vád elfogadja az indokot?

Lucifer: Őszinteség? Mit fröcsköl ez itt? Csak ha a hazugságokat nézem úgy, mint egy téglát, a fájdalmat meg rátapasztom, mint sárt, te pap, Babilont¹⁴ biz felépíthetnéd. *És hosszan, élvezettel sorolja bűneit, miközben a vádló tovább beszél*

Zarathustra: Hogy megemésztsem én ezt az étket, a nyomorult nincstelent nem lakatja jól, sőt ahogy szemléli, ismét éhes lesz. A magot már elvettem, de leigázott ez föld. Míg időm eljön, Eonok¹⁵, majd hozzátok dalolok, itt nem hallja senki sem.

Pap: *Hosszan zokog, mint egy gyerek.* A hitem el nem veheted!

Lucifer: *A fejét vakarva, ujjaival dobolva, azt hajtogatja.* Istenem, mekkora pojáca! Nagy fényesség támad a térben, és egy alak jelenik meg, ezekkel a szavakkal: Bíró! Munkád köszönöm, távozz, hisz itt sem voltál soha! *Ezután a papra tekint és így szól.* Te pedig pap, kelj fel, íme az út, mire világod várt. Van Ő, de nem tőle kapod megváltásod zálogát. Nem nyúlva érte, üresség-szeretetben tapasztalod majd. *Ezután a vádló felé fordul.* Te jó Zarathustra, látom, magad nem kíméled, mint ahogy a világ, a viláigért, világ ideig folytatod. Megváltásod, mit nem lelsz, mégis itt volt. Egyenesítsd ki a kört és állj meg! *A többiek felé fordulva kezét áldásra emeli.* És nektek csak négy dolgot mondhatok. Ezt így ha helyre rakjátok a mindent, időkkel végén, így szereztek drágakövet a két lyuk felett!

INDEX

1. Kronos. A görög mitológiában az egyik titán, Uranos és Gaia fia. Anyja felbujtására kasztrálta apját. Kronos fia Zeus, pedig őt kasztrálta. Az idő isteneként is ismeretes a római istenpanteonból, ahol Saturnusnak eveztek. Tiszteletére tartott ünnepségeken a Saturnáliákon az urak és rabszolgák szerepet cseréltek egy időre.
2. Zarathustra: Az iráni mitológiában próféta és a Zoroastriazmus megalapítója
3. Jaldabaóth: Ofita, kopt eredetű név. Az Ószövetség világteremtő istenével lehetne leginkább azonosítani, azonban kopt mítoszok szerint ez az istenség nem ugyanaz, mint Jahve. Mivel ez az oroszlánfejű embertestű hét Jaldabaóth által teremtett arkhónok egyike, aki az anyagi létből is részesült ezért csak az alsóbb egekben kapott helyet. Természetére nézve sokkal haragvóbb és bosszúállóbb, mint teremtője.
4. Anunnakik: Feltételezhető sumér eredetű istenségek. An isten parancsolta születni őket. Számuk különböző 7-600-ig terjed, amelyek a felső és az alsó egekben élnek. Számos szövegben oltalmazó, és védő istenségekként szerepelnek. Ők, közvetítenek az emberek, és istenek között, és ők erősítik meg az esküvéseket. legtöbbjük az emberi sors megszállói.
5. Iniciátor: Jézus misztikus neve.
6. Beliál: /Beliá'al, Beliár/ A judaista keresztény mitológiában démonikus lény. A nemlét, hamiság, gonoszság, valamint rombolás szelleme. Egyes írások szerint a pokol kapujának őrzője.
7. Lucifer: A név jelentése: fényt hozó /A biblia szerint. az első emberpár megkísértése előtt a legszebbként a szeráfok rendjébe tartozott. A bűnbeesés után viszont a poklokba zuhanva bukott angyallá válik.
8. Gyehenna: A Biblia által említett bálványok (Moloch, Dagon) utalhat arra, hogy korábban a zsidóság körében kultikus emberáldozatok is voltak. Az áldozatokat tűzben égették el (gyehenna tűzön) ahonnan nincs visszatérés.
9. "Utuk xul"-távozz tőlem gonosz"
10. Angro manyu: A zoroaster mitológiában a gonoszság, sötétség megtestesítője
11. Marduk: akkád, sumér isten, már a III. Ur-i dinasztia alatt említik. Elsőszülött fia An istennek, megkapja az emberek és az istenek feletti hatalmat, cserébe a gonosz Tiamat isten férjét Kingut kell megölnie, akitől elveszi a világ sorstábláját. Tiamat testét kérészre vágja, az alsó részből készíti a földet, a felsőből, pedig az eget, vérét, pedig agyaggal elkeverve készíti az embert.
12. Enki: A sumer akkád panteon ősisztene. Enki teremtette az isteneket ezen kívül ura a bölcsességnek, az igézésnek és még számos aspektusa van. Alapvetően védi az embereket nehéz helyzetekben
13. Azag: /sumer, akkád/:Az Enuma Elis nevű teremtésmítoszban, mint démon jelenik meg, Vak, és alszik, varázsereje miatt, pedig még az istenek sem merik felébreszteni.
14. Babilon: A Tigris és az Eufrátesz mentén Mezopotámia északnyugati részén élt Akkád népcsoportok alapították Aggade-Babilon néven a mai Bagdad területén az e. II. évezredben. A biblia a bűn városaként emlegeti.

Tartalom

Bereményi Géza: A jobbik részem	11
Filozófiaórán	18
Hadházi Zsolt írásai	16
Ismeretlen: Vallomás	13
Kerge-dharma-kór	14
Kiss János versei	15
Köszöntő	2
Michael Haneke: Ismeretlen kód	10
Pink Floyd: A Fal	8
Popdharma: Bevezető	8
Reinitz Béla Abbáziája	12
Rovarok	19
Variációk egy témára	3
V. Sz. Viszockij: Nem tért vissza a csatából	11
Zelei Tünde Írásai	6